

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

17. Laus Apum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

eadifere hoc argumentum attigit Odapius in Eubaldo.

Prima literarum rudimenta ea aetate habuit, qua vix ceteri loqui solent. Nemo totidem annorum non ab illo puer in omnibus rebus praeteritus, nemo non relictus est. Itaque puer illis in studijs iam non pueriliter se gerere, speique multo plus habere, & quam illa aetas daret, videbatur.

Indole autem, atque facie ea fuit, ut iurares illos Veneris pueros Amores, quos Poetae aiunt, Matri praesto esse, atque illudere, aliamque formam genarum, oculorum, non habere. Docere puerum incipio, nihil eorum, quae in alijs esse solent video in nostro. Non deliciarum vllas illecebras, non prauos ad licentiam mores, non adiutam impunitate audaciam, non denique arrogantis fortunae vllum in pueri animo expressum vestigium inspicio. Non molestiam, satietatemque dicendi, aut commemorandi cum se natu maioribus: Nihil eorum in eo fuit; grata potius, expectandaque omnia, &c.

Laus animalium.

C. A. P. V. T. XVII.

Dixi copiosius de laude personae; quia frequentius est hoc laudationis genus. Nunc propositum initio ordinem sequutus, methodum, quam in laudandis animalibus seruant Technici, paucis expedio.

Laudantur animalia à pulchro, vtili, & necessario: sicut & res ceterae. Haec sunt enim prima laudationis fundamenta.

Capita erunt; gens, parentes, robur, pulchritudo, labor, agilitas, cantus, humani sermonis imitatio, fidelitas, gratus animus, amor in dominos, prudentiae, fortitudinis, temperantiae, & ceterarum virtutum adumbrata similitudo.

Exemplum habes in musca Lúciáni. Tanta enim industria persecutus est omnia, quae de musca dici, aut cogitari possunt; ut vix aliud quicquam in hoc genere magis luculentum reperias.

Principio enim, quaecunque ad corporis habitum, compositionem membrorum, speciem, atque usum partium pertinent; exquiritur. Mox ad interiora progressus, prudentiam, fortitudinem, remissentiam, in eadem com-

mendat: ad summum vitæ us, & diatae rationem. Nomen, genus, cognomines etiam puellas ostendit. Et haec quidem ex varijs historicis naturalis scriptoribus repetenda, eruditione, & eloquentiae suauitate temperanda, quo in genere plurimum valent descriptiones. Non satis est enim oratori accepta ab historicis nude, & simpliciter enuntiare, sed praeterea quibusdam artis lenocinijs ornare decorum est. Exemplum subijcio in laude apum, & formicae.

Extat apud Quintilianum nobilis declamatio, in qua pauper damni per iniuriam dati actionem intendit diuiti, quod eius apes veneno illitis floribus peremisset, ubi postquam suas narrauit fortunas, de apibus multa, & praclarata commemorat.

Laudatio Apum.

C. A. P. V. T. XVII.

Cetera animalia videtur nihil natura, vltibus nostris genuisse, haec etiam delicis, cum eo, quod in illis, quae, vel scindendo solo, vel maturando itinere comparamus, multus ante redditus infumitur labor, & cum perdomanda, cum alenda sint, nihil tamen possunt sine homine, & tantum coacta profunt.

Apes faciunt iniuste fauos, sine vllò rationis humanae ministerio; totus fructus vltro venit. Adijce, quod cetera animalia, aut fatiscunt, aut viribus nocent, primaque, ut forma est, hostiae causa pecudi fuit hest fruges.

Harum ita innocuus per prata, syluaque discurret labor, ut tantum factum opus appareat. Quae satis digna persequar laudem? Dicam animal quodammodo paruum hominis exemplar? Hoc humana excogitare non potuit solertia. Etiam ratio nostra, quae sub terris lucrum inuenit, quae maria inquisitione sua sideribus immiscuit, hoc tamen efficere, consequi, imitari non potuit. Venena potius inuenimus.

Iam primum futurae laudabilis vitae digna principia. Non illas libido prognerat, dominatrix omnium animalium Venus; utque homines in excusationem sui fabulis tradiderunt, etiam Deorum posteritas, has regnis suis excepit: A best inimica virtutum voluptas caecis sine labe corporibus. Sole omnium non edunt foetus, sed faciunt. Ipsae paulatim sicut

Musca laes

Apis paruum hominis exemplar.

Apum co-

si-

Ripatae sunt per mella viuiscunt, & vt oportet, animal laboriosum, ex opere nascitur.

Inde vt adoleuit iuuentus, & ad similes labores aetas roborata conualuit, reliquitur liber parentibus locus. Et ne coacta in augmentum multitudo noua turba laboret, quasi habita verecundiae ratione, cedit populus minor, suspensumque proximis ramis examen humanas manus expectat. Acceptas cum fide colit sedes. Et cum ingenia nostra, quae nos, scilicet ambitiosi nostri aestimatores proxima diuinis credimus, ad percipiendas disciplinas multo labore defudent, nulla apis nisi artifex nascitur. Quid credas aliud, quam diuinam partem mentis his animis inesse? Quid precipuum referas? Non vt cetera animalia per pastus vaga incertum quieti capiunt cubile, noctis arbitrio semper habitatura, sed tutas sedes continent, vbes tectis, turba populos imitantur. Non vt ferae volucres, non vt presentis modo cibi memores in diem viuunt, duraturus huius reponitur victus, & repletis verecillis tutus annus est. Etiam cum ad humanos vsus opera subducta sunt, reparare amissa contendunt, & labor damno incenditur, & nunquam deficit animus, antequam locus. Quid quod inter animalia, quae non verba coniungunt, non verba rationis inuicem negant, tantus operis consensus est, tanta difficultate rei, laboris concordia? Non humano vitio in proprios quaeque vsus lucrum ducit, in publicum viuunt, & communes opes congeruntur in medium, nec fas est deibare gustu, priusquam plena horrea securos spondeant menles. Quis porro tantus ardor operis, quae officiorum partitio, vt aliae congerant onera, aliae accipiant, aliae liniant? Quae seueritas in castiganda inertia multa dictu, vituque miranda, praeuidere tempestates, nec dubio se caelo tradere, nec vitra viciniam nubilo tendere.

Nam si leues aura iniquior rapuit, ad dirigendos in destinata cursus modico lapilli pondere librare pennas. Illas maiorum peccatorum totis pro rege castris procurtore, & inire bella, mortemque honestam pro duce oppetere. Adijce, quod si, quas, aut aetas longior, aut morbus oppressit, efferuntur prius corpora, posteriorque operum, quam funerum cura est. Quid illigare curibus flores? quid ore succos in publicum ferre. Me tamen ipsius operis praecipua admiratio subit, non est temere, nec fortuitam figuram, & sedes modo reponendis cibis, quae fuisse credas, rudis cera componitur.

accedit vsibus inenarrabilis decot. Nam primum tenacibus vinculis fundamenta suspendunt, tum ab exordio in omnem partem opus aequaliter erefcit, nec quicquam ex inchoatis paruum est, quod non sua portione perfectum sit, nec iam alia parte opus esset. Gemina frons certis imponitur, & cum foraminibus tantum spatium detur, quantum ad generanda examina puram spem capiat (ipsi enim sibi inuicem anguli haerent, & ita muro vincuntur, atque alligantur, vt quod voles medium sit) his textis ne vniuersi mellis effluent pondus, intercepta onera cluduntur. Quis non stupeat hoc fieri posse sine manibus? nulla interueniente doctrina haec artem nasci? Quid non diuinum habent, nisi quod moriuntur.

Encomium formicae.

Ex Basilij, Hieronymi, & ceterorum imitatione expressum nostro stylo.

CAPVT XVIII.

PHilosophorum ferme omnium eruditissimus, idemque eloquentissimus: in eo commentario, qua de plantatione Noemi disertissime, vt cetera, conscripsit fabulam narrat, non minus suauitate iucundam, quam sapientiae fructu praecelaram. Deus, inquit, rerum omnium opifex, eum admirabilem mundi structuram, tanta, tamque varia partium non modo congerie, sed & compositione confurgentem, diuinae mentis solertia machinatus, oculis subiecisset: fertur ab ijs, quibus in hoc opere administris vsus fuerat, quae fuisse: quidnam de tota vniuersi ratione videretur? tum vnus admodum liberè, quod sentiret, respondisse: vocem aliquam grandem, acutam, elatam, desiderari: quae omnes mundi peruagata regiones, sine vlla intermissione, Dei laudes, & sapientiam praedicaret, & eam, quae, vel in tenuissimis rebus eernitur, summi artificis industriam, imperitis hominibus praedicaret.

Quae profectò, si res esset, non laboraremus in laude formica: nunc autem; & ingenij Proposio. humani imbecillitas, & ipsa rerum obscuritas, tenebras dicentibus offundat; & de instituta orationis ornamentis plurimum

Ppp 2 dg

Praclarè
signatum
Philonia.

Nulla apis
nisi arti-
fex nasci-
tur.

Seueritas.
Praesagias.

Miseri-
cordia.

Opus.